

MINISTRI KÄSKKIRI

Tallinn

12.11.2025 nr 168

Kultuurimälestiseks olemise lõpetamine ja andmete muutmine (Tartu linn)

Muinsuskaitseaduse § 20 lõike 1 punkti 3 ja lõike 2 alusel:

1. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, sest tegemist on kinnismälestise Tartu Ülikooli zooloogia ja geoloogia instituudi õppehoone (kultuurimälestiste registri nr 30445, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Vanemuise tn 46 // 46a, KÜ 79507:036:0001) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
21844	Fresko „Serata vitae“, I. Malin, 1970–1973	kultuuriministri 18.05.1998 määruse nr 14 punkt 66

2. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 18.05.1998 määruse nr 14 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punkti 66.

3. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, sest tegemist on kinnismälestise Tartu Vana-Jaani kalmistu (kultuurimälestiste registri nr 4317, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Kalmistu tn 18a // 24, KÜ 79512:025:0021, 79512:038:0020, 79512:025:0051) lahutamatute osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
7084	Tartu Raadi kalmistu Telleri kabel, 1794. a	kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 punkt 201
7086	Tartu Raadi kalmistu Rauch-Seydlitzi kabel, 1895. a	kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 punkt 203

4. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktid 201 ja 203.

5. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, sest tegemist on kinnismälestise Tartu Maarja kalmistu (kultuurimälestiste registri nr 4321, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Kalmistu tn 18a // 24, KÜ 79512:025:0021, 79512:025:0007, 79512:025:0053, 79512:025:0065, 79512:052:0016, 79512:025:0051, 79501:002:0312, 79512:025:0055, 79501:002:0619) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
7085	Tartu Raadi kalmistu C. Arraku kabel, 1903. a	kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 punkt 202

6. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punkti 202.

7. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, sest tegemist on kinnismälestise Tartu Uspenski kalmistu (kultuurimälestiste registri nr 4320, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Kalmistu tn 18a // 24, KÜ 79512:025:0021, 79512:025:0020) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
7087	Tartu Uspenski kalmistu kabel-kellatorn, 1899. a	kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 punkt 204

8. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punkti 204.

9. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 65 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 6948, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Munga tn 18, KÜ 79507:004:0007) nimetust ja määran uueks nimetuseks Eesti Panga Tartu osakonna hoone.

10. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, sest tegemist on kinnismälestise Eesti Panga Tartu osakonna hoone (kultuurimälestiste registri nr 6948, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Munga tn 18, KÜ 79507:004:0007) lahutamatute osadega:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
60	Skulptuur „Kaubandus“, J. Raudsepp, 1936 (pronks)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 4
61	Skulptuur „Põllumajandus“, J. Raudsepp, 1936 (pronks)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 5
62	Reljeef „Tööstus“, A. Eller, 1936 (pronks)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 6

63	Reljeef „Põllumajandus“, A. Eller, 1936 (pronks)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 7
----	--	--

11. Tunnistan kehtetuks kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktid 4–7.

12. Muudan kultuuriministri 30.08.1996 määruse nr 10 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ lisa 2 punktis 254 kultuurimälestise (kultuurimälestiste registri nr 6946, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Küütri tn 1, KÜ 79507:054:0006) nimetust ja määran uueks nimetuseks Elamu ja kino Athena.

13. Lõpetan järgmiste mälestiste kultuurimälestiseks olemise, sest tegemist on kinnismälestise Elamu, kohvik ja kino Athena (kultuurimälestiste registri nr 6946, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Küütri tn 1, KÜ 79507:054:0006) lahutamatu osadega:

Kultuuri- mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
66	Sõõrreljeef mees- ja naisfiguuri kujutistega, F. Sannamees, 1926 (kips)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 10
67	Sõõrreljeef mees- ja naisfiguuri kujutistega, F. Sannamees, 1926 (kips)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 11
68	Sõõrreljeef mees- ja naisfiguuri kujutistega, F. Sannamees, 1926 (kips)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 12
69	Sõõrreljeef mees- ja naisfiguuri kujutistega, F. Sannamees, 1926 (kips)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 13
70	Sõõrreljeef mees- ja naisfiguuri kujutistega, F. Sannamees, 1926 (kips)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 14
71	Sõõrreljeef mees- ja naisfiguuri kujutistega, F. Sannamees, 1926 (kips)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 15
72	Sõõrreljeef mees- ja naisfiguuri kujutistega, F. Sannamees, 1926 (kips)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 16
73	Sõõrreljeef mees- ja naisfiguuri kujutistega,	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 17

	F. Sannamees, 1926 (kips)	
74	Reljeef kolme noormehe kujutistega, F. Sannamees, 1926 (kips)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 18
75	Reljeef „Kolm graatsiat“, F. Sannamees, 1926 (kips)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 19
76	Reljeef „Orpheus ja Euridike“, F. Sannamees, 1926 (kips)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 20
77	Friis putode kujutistega, F. Sannamees, 1926 (kips)	kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 punkt 21

14. Tunnistan kehtetuks kultuuri- ja haridusministri 01.06.1995 määruse nr 19/1 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktid 10–21.

15. Lõpetan järgmise mälestise kultuurimälestiseks olemise, sest tegemist on kinnismälestise Hellenurme mõisa kalmistu (kultuurimälestiste registri nr 4475, asukoht Tartu maakond, Elva vald, Hellenurme küla, Mõisa kalmistu, KÜ 58201:001:1600) lahutamatu osaga:

Kultuuri-mälestiste registri nr	Kultuurimälestise nimetus	Mälestiseks tunnistamise õigusakt
23159	Hellenurme mõisa kabel	kultuuriministri 12.08.1999 määruse nr 16 punkt 83

16. Tunnistan kehtetuks kultuuriministri 12.08.1999 määruse nr 16 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punkti 83.

17. Muudan kultuuriministri 19.03.1997 määruse nr 7 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 187 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 4293, asukoht Tartu maakond, Peipsiääre vald, Välgi küla, Välgi kalmistu, KÜ 86101:002:0156) nimetust ja määran uueks nimetuseks Välgi kalmistu.

18. Muudan kultuuriministri 13.05.1997 määruse nr 24 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 115 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 5865, asukoht Tartu maakond, Tartu vald, Maarja-Magdaleena küla, Maarja-Magdaleena kalmistu, KÜ 77302:001:0334, 77302:001:0154, 77302:001:0590, 77302:001:0153) nimetust ja määran uueks nimetuseks Maarja-Magdaleena kalmistu.

19. Muudan kultuuriministri 19.03.1997 määruse nr 7 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 77 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 4259, asukoht Tartu maakond, Nõo vald, Luke küla, Sügaoru, KÜ 52801:009:0056) nimetust ja määran uueks nimetuseks Nõo õigeusu kalmistu.

20. Muudan kultuuriministri 19.03.1997 määruse nr 7 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 99 ajaloomälestise (kultuurimälestiste registri nr 4281,

asukoht Tartu maakond, Elva vald, Tilgaküla, Sikamäe kalmistu, KÜ 69403:001:0295) nimetust ja määran uueks nimetuseks Sikamäe kalmistu.

21. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 236 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 7118, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Sõbra tn 19a, KÜ 79508:013:0003) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Pühade Aleksandrite kirik.
22. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 197 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 7080, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Narva mnt 104 // Peetri tn 33, KÜ 79512:032:0002) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Peetri kirik.
23. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 177 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 7060, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Laulupeo pst 15 // Tähtvere tn 56, KÜ 79501:029:0021) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu õlletehas Tivoli peakorpus.
24. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 151 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 7034, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Riia tn 27, KÜ 79507:063:0004) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Pauluse kirik.
25. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 150 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 7033, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Riia tn 12 // Võru tn 1, KÜ 79507:044:0001) nimetust ja määran uueks nimetuseks Kaitseliidu Tartumaa malevate hoone.
26. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 149 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 7032, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Pepleri tn 1, KÜ 79507:059:0003) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Maarja kirik.
27. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 145 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 7028, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Vanemuise tn 45a, KÜ 79507:032:0009) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Saksa Teatri hoone.
28. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 142 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 7025, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Kastani tn 38, KÜ 79507:063:0006) nimetust ja määran uueks nimetuseks Leivatehase Pain Normal tootmishoone.
29. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 129 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 7012, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, J. Kuperjanovi tn 16, KÜ 79507:030:0001) nimetust ja määran uueks nimetuseks Korporatsioon Ugala konvendihoone.

30. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 128 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 7011, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, J. Tõnissoni tn 3, KÜ 79506:004:0007) nimetust ja määran uueks nimetuseks Eesti Noorsoo Kasvatuse Seltsi Tütarlastegümnaasiumi hoone.
31. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 127 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 7010, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, J. Tõnissoni tn 1, KÜ 79506:004:0010) nimetust ja määran uueks nimetuseks Eesti Üliõpilaste Seltsi hoone.
32. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 113 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6996, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Kastani tn 1, KÜ 79506:004:0022) nimetust ja määran uueks nimetuseks Korporatsioon Neobaltia konvendihoone.
33. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 112 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6995, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Vabaduse pst 1, KÜ 79507:027:0003) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu turuhoone.
34. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 100 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6983, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, J. Liivi tn 4, KÜ 79507:022:0014) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Ülikooli esimene ühiselamu.
35. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 95 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6978, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Näituse tn 2, KÜ 79507:021:0011) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Ülikooli uus anatoomikum.
36. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 94 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6977, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Veski tn 69, KÜ 79507:020:0003) nimetust ja määran uueks nimetuseks Korporatsioon Sakala konvendihoone.
37. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 93 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6976, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Veski tn 32, KÜ 79507:022:0013) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu-Võru Rahukogu hoone.
38. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 84 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6967, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Veski tn 13, KÜ 79501:028:0007) nimetust ja määran uueks nimetuseks Korporatsioon Livonia konvendihoone.
39. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 71 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6954, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Kroonuaia tn 7, KÜ 79507:002:0005) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu linna 1. algkooli hoone.

40. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 66 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6949, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Magasini tn 1a // Munga tn 14, KÜ 79507:004:0012) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Uspenski kirik.
41. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 44 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6927, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Lai tn 37, KÜ 79301:001:0164) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Terviseasutuse Loomise Seltsi võimla.
42. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 33 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6916, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Jaani tn 5, KÜ 79507:007:0004) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Jaani kirik.
43. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 31 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6914, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Jakobi tn 1 // Ülikooli tn 18 // 18a // 18b // 20, KÜ 79507:010:0001) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Ülikooli kirik.
44. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 30 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6913, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Jakobi tn 1 // Ülikooli tn 18 // 18a // 18b // 20, KÜ 79507:010:0001) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Ülikooli peahoone.
45. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 23 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6906, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Raekoja plats 20, KÜ 79507:016:0005) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Panga hoone.
46. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 18 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6901, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Raekoja plats 10, KÜ 79507:055:0006) nimetust ja määran uueks nimetuseks Ühistegelik Kindlustusselts Eesti Tartu hoone.
47. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 12 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6895, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Raekoja plats 1a, KÜ 79507:024:0001) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu raekoda.
48. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 6 ehitismälestise, UNESCO maailmapärandi objekt (kultuurimälestiste registri nr 6889, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Uppsala tn 4 // 6 // 8, KÜ 79507:023:0010) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu Ülikooli tähetorn.
49. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 5 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6888, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Uppsala tn 10, KÜ 79501:002:0381) nimetust ja määran

uueks nimetuseks Tartu Ülikooli vana anatoomikum.

50. Muudan kultuuriministri 20.03.1997 määruse nr 12 „Kultuurimälestiseks tunnistamine“ punktis 4 ehitismälestise (kultuurimälestiste registri nr 6887, asukoht Tartu maakond, Tartu linn, Uppsala tn 10, KÜ 79501:002:0381) nimetust ja määran uueks nimetuseks Tartu toomkirik.

Muinsuskaitseametil teha käskkirja teatavaks menetlusosalistele, kanda mälestiseks olemise lõpetamised kultuurimälestiste registrisse ja ajakohastada andmed riigi maakatastris.

Käskkirja on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul käskkirja avaldamisest Riigi Teatajas, esitades kaebuse halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud tingimustel ja korras.

Mälestiseks olemise lõpetamise asjaolud ja menetluse läbiviimine

Muinsuskaitseaduse § 20 lõike 1 punkti 3 alusel võib mälestiseks olemise lõpetada, kui mälestis on teise mälestise lahutamatu osa. Näiteks ei ole olukorras, kus kirikuhoone on tunnistatud ehitismälestiseks, põhjendatud tunnistada eraldi mälestiseks ka mõni kirikuhoone detail. Maa-alalised mälestised, nagu park, kirikuaed või kalmistu, on terviklik kooslus, mille väärtusliku ansambli/keskkonna lahutamatud osad on seal asuvad ajaloolised rajatised, haljastuselemendid, struktuur ja arhitektuursed väikevormid (näiteks piirdemüür, värav, paviljon, kabel ja ajaloolised hauatähised).

Muinsuskaitseamet kogus kokku Tartu linnas ja maakonnas asuvate mälestiste andmed ning analüüsis nende võimalikku käsitlemist teise mälestise osana, kasutades selleks peamiselt kultuurimälestiste registrit, aga ka arhiiviallikaid ning valdkonna spetsialistidelt ja paikvaatlustelt kogutud teavet.

Ülevaatus tulemusena leiti, et teise mälestise lahutamatu osa on 22 mälestist. Nendest 17 on kunstimälestised, mis on peamiselt hoonetes asuvad reljeefid ja skulptuurid. Ehitismälestisi on viis, mis on peamiselt kalmistu kabelid.

Käskkirjas nimetatud Tartu linnas ja maakonnas asuvad mälestised on tunnistatud kultuurimälestisteks aastatel 1997–1999. Mälestised, mille mälestiseks olemine lõpetatakse, on enamjaolt sisuliselt ehitise või rajatise juurde kuuluvad detailid või rajatised. Näiteks on kinnismälestise Tartu Ülikooli zooloogia ja geoloogia instituudi õppehoone (kultuurimälestiste registri nr 30445) lahutamatu osa Fresko „Serata vitae“, I. Malin, 1970–1973 (kultuurimälestiste registri nr 21844), mis jääb eelnimetatud mälestise osaks.

Kuivõrd käskkirjas nimetatud mälestiste riiklik kaitse jätkub, ei ole muudatustel sisulist mõju mälestiste kaitse korraldusele. Muudatus on tehniline ning sellega väheneb mälestiste arv kultuurimälestiste registris. Käskkirjas nimetatud mälestiseks olemise lõpetamise kaalumisel riikliku kaitse kriteeriumeid ei hinnatud, sest mälestised, mille kultuurimälestiseks olemine lõpetatakse, on teise mälestise lahutamatu osa ning nende riiklik kaitse jätkub senises ulatuses.

Nendele mälestistele, mille kultuurimälestiseks olemine lõpetatakse, sest need on kinnismälestise lahutamatu osa, jääb kehtima selle kinnismälestise kaitsevöönd, mille lahutamatu osa mälestis on. Lisaks parandatakse ja ühtlustatakse kinnismälestiste nimekujusid. Kultuurimälestisenimetuste kontrollimisel tuvastati neis ebatäpsusi ja erinevusi nimetuste

andmisel. Sel juhul nimetusi ühtlustatakse. Juhul, kui mälestise nimetuses on ära toodud hoone ehitamise oletatav daatum, on see otstarbekam eemaldada. Ehitusaeg ja muud mälestise andmed tuuakse ära mälestise kirjelduses. Kokku täpsustatakse 36 kultuurimälestise nimetust, millega mälestiste senist avalik-õiguslikku seisundit ei muudeta.

Käskkirjas nimetatud mälestiste kultuurimälestiseks olemise lõpetamine ja nimetuse muutmine puudutab 82 omanikku. Neile kuuluva hoone või rajatise lahutamatuks osaks jäävad kultuuriväärtuslikud detailid või rajatised, mille mälestiseks olemine lõpetatakse või nimetust muudetakse. Mälestiste omanikele selle muudatusega täiendavaid negatiivseid mõjusid ei kaasne, vaid selgineb mälestise käsitlus. Hoone või rajatis on tervik koos oma lahutamatute osadega. Nende puhul ei pea tööde ja tegevuste planeerimisel eraldi arvestama sellega, milline mälestise lahutamatu detail või rajatis on eraldi kaitse all ning kas töodes tuleb samal ajal arvestada nii vallas- kui ka kinnismälestisele kehtivaid nõudeid. Mõnevõrra väheneb mälestise omanike halduskoormus ja Muinsuskaitseameti töökoormus.

Muinsuskaitseamet algatas kultuurimälestiste mälestiseks olemise lõpetamise ja andmete muutmise menetluse ning edastas eelnõu 05.03.2025 tutvumiseks Tartu linnale ja mälestiste katastriüksuste omanikele. Arvamuste ja ettepanekute esitamise tähtaeg oli 14 päeva ehk 20.03.2025. Eelnõule esitati kaheksa arvamust. Tartu Linnavalitsuse arhitektuuri ja ehituse osakond tegi ettepaneku mitte liita ja lõpetada topeltkaitset ajaloolistel kalmistutel asuvate kabelite ja Tartu linnakindlustuse lahutamatu osa (mälestise Tartu Püssirohukelder, 1768.–1778. a) puhul. Muinsuskaitseamet põhjendas vastuses veelkord topeltkaitse lõpetamise eesmärki, jäädes esialgse arvamuse juurde ja jättes eelnõu muutmata. EAÕK Tartu Pühade Aleksandrite kogudus, Riigikohus ja kaks mälestiste katastriüksuste omanikku avaldasid arvamust konkreetsete mälestiste nimetuste muutmise kohta. Muinsuskaitseamet arvestas nendega ja muutis käskkirjas mälestiste Tartu Pühade Aleksandrite kirik ja Tartu-Võru Rahukogu hoone nimetust ettepanekute alusel. Välja võeti mälestise Vanglahoone Tartus Jaani 8, 17.–19. saj nimetuse muutmise – selle nimetus ja staatus otsustatakse ehitismälestiste väärtuspõhise hindamise käigus. Ülejäänud tagasisides nõustuti eelnõuga.

Muinsuskaitse Nõukogu tutvus eelnõuga 27.08.2025 toimunud nõukogu koosolekul ja toetas seda, tehes ühe ettepaneku – jätta Tartu Püssirohukelder, 1768.–1778. a (kultuurimälestiste registri nr 6892) eraldi mälestiseks. Muinsuskaitseamet arutas ettepanekut 21.10.2025 ja otsustas jätta mälestise Tartu Püssirohukelder, 1768.–1778. a eraldi mälestiseks.

(allkirjastatud digitaalselt)

Heidy Purga